

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра журналістики

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИТОРИКА ТА СПІТЧРАЙТИНГ

Перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма Журналістика

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «31» серпня 2022 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Риторика та спітчрайтинг
Освітня програма	Журналістика
Спеціалізація (за наявності)	-
Спеціальність	061 Журналістика
Галузь знань	06 Журналістика
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	основна
Курс / семестр	4 курс/1 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Семінарські заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/course/subscription/through/url/bc54bd209b7a595dc0a8

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності мовленнєвої поведінки, які водночас формують спеціальні можливості для створення ефективного усного чи письмового висловлювання, тексту, візуального супроводу тексту для різних типів мас-медіа.

Особливості дисципліни полягають у тому, що під час її вивчення основна увага приділяється доцільності застосуванню канонів класичної риторики у сучасних мас-медіа. Наголошується на тому, що сучасна риторика – це не лише професійна риторика журналіста, а й засоби впливу на аудиторію ЗМІ за допомогою слова. Саме тому зміст дисципліни охоплює поняття класичної та неориторики, формулювання поняття терміну медіариторика, вивчення цифрової риторики, риторичних канонів як основи створення журналістських текстів, ораторського мистецтва у роботі теле-і радіожурналістів, вимог до журналіста як оратора, а також взаємозв'язок медіариторики та медіаграмотності.

Метою вивчення навчальної дисципліни є:

- з'ясувати основні поняття і складові медіа риторики;
- сформувати у студента здатності розуміти роль та місце риторичних принципів у створенні журналістських матеріалів;
- оволодіти риторичними канонами створення ефективних текстів для різних типів мас-медіа;
- виробити навички ефективного комунікативного стратегічного планування у процесі усного та письмового спілкування;
- сформувати розуміння ефективності впливу журналістського слова на аудиторію;
- виробити вміння розрізняти медіа маніпуляції.

Основними цілями дисципліни є:

- розуміння специфіки медіариторики;
- засвоєння особливостей створення текстів на основі риторичних канонів;
- формування здатності створювати ефективні тексти для різних типів ЗМІ.

Компетентності

Загальні та фахові компетентності, якими повинен оволодіти чи які може удосконалити студент у результаті вивчення дисципліни:

ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність діяти відповідально і свідомо, на засадах прав та свобод людини й громадянина, бути критичним і самокритичним.

ЗК 5. Здатність приймати ефективні рішення у професійній діяльності, працювати в команді та індивідуально/автономно.

ЗК 6. Здатність вчитися та оволодівати новітніми знаннями та генерувати нові ідеї.

ЗК 7. Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях.

ЗК 8. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності;

ЗК 10. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ФК 2. Здатність формувати інформаційний контент;

ФК 3. Здатність створювати медіапродукт;

ФК 4. Здатність організовувати та контролювати командну професійну діяльність;

ФК 5. Здатність до використання відкритих ресурсів, інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій для створення медіапродукту;

ФК 6. Здатність ефективно просувати створений медіа продукт;

ФК 8. Здатність орієнтуватися в напрямках і тенденціях світової, української журналістики й публіцистики.

Програмні результати навчання

ПРН 1. Виконує всі фахові виробничі та творчі операції у засобах масової інформації, організаційно-технічні роботи, пов'язані з підготовкою матеріалу до друку чи передачі в ефір (макетування, монтаж);

ПРН 3. Аналізує, оцінює, редагує, готує до друку/ефіру авторські текстові, аудіо- й аудіовізуальні, мультимедійні матеріали;

ПРН 8. Використовує системні знання й сучасні методи впливу мас-медіа;

ПРН 9. Використовує знання про основні періоди становлення і розвитку друкованих ЗМІ, радіо, телебачення, інформагентств, інтернет-ЗМІ в Україні й за кордоном;

ПРН 10. Працює зі статистичною та соціологічною інформацією, вивчає суспільні проблеми соціологічними методами, з використанням елементів економічного аналізу;

ПРН 11. Застосовує прийоми посилення ефективності текстів різних жанрів у різних ЗМІ на різні теми;

ПРН 13. Володіє логічним апаратом аналізу твору, законами логіки, що можуть використовуватися в роботі журналіста;

ПРН 15. Готує контент для будь-якого виду ЗМІ, виходячи з його специфіки;

ПРН 16. Застосовує знання про сучасні комунікативні технології;

ПРН 17. Застосовує у практичній діяльності інформацію про основні періоди розвитку і напрями журналістської науки, її складники й понятійний апарат;

ПРН 18. Застосовує міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми, етикетні правила на різних етапах професійної діяльності.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Тема 1. Риторика як мистецтво публічних	Обізнаність із розвитком журналістики в історичному аспекті.	Питання, кейси

	виступів. Історія ораторського мистецтва. Поняття риторики.	Форми ораторського мистецтва.	
2.	Тема 2. Цифрова риторика. Поняття та складові елементи.	Окреслити особливості цифрової риторики, знати її складові.	Тести, кейси
3.	Тема 3. Функціональні різновиди мовлення. Підготовка до публічного виступу. Аналіз публічного виступу. Логічні основи мовлення й аргументації. Мовлення. Правильність мовлення. Техніка мовлення. Комунікативні ознаки мовлення. Риторичний канон як основа створення журналістського тексту.	Знати ознаки сучасних журналістських форматів на початку нового тисячоліття. Аналізує, оцінює, редагує, готує до друку/ефіру авторські текстові, аудіо- й аудіовізуальні, мультимедійні матеріали;	Питання, кейси, тести
4.	Тема 4. Риторика в сучасних засобах масової інформації. Ораторське мистецтво назання й сучасні методи впливу мас-медіа. радіо і телебаченні. Акторська подача матеріалу.	Окреслити специфічність онлайнової журналістики, використовувати системні закони й сучасні методи впливу мас-медіа. Володіє логічним апаратом аналізу твору, законами логіки, що можуть використовуватися в роботі журналіста.	Питання, кейси, тести
5.	Тема 5. Медіаграмотність і медіариторика. Маніпулятивна риторика сьогодення.	Застосовувати знання про сучасні комунікативні технології; використовувати системні знання й сучасні методи впливу мас-медіа, розуміння поняття медіаграмотності в Україні, її особливості.	Тести, кейси
6.	Тема 6. Оратор і вимоги до нього. Форми мовленнєвого впливу. Композиція публічного виступу. Публічний виступ і образ оратора. Етика публічного виступу журналіста.	Знати особливість ораторського мистецтва в медійному просторі, виокремити їх специфіку. Застосовує міжнародні журналістські стандарти, принципи журналістської етики, національні етичні норми, етикетні правила на різних етапах професійної діяльності.	Питання, кейси

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Семінарське заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	20
Залік/Екзамен	40
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)

Вили	Навчальні	Разом
------	-----------	-------

навчальної роботи	тижні																	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		0
Семінарські з-тя		5		5		5		5		5		5						30
Самостійна р-та																		10
Індивідуальні завдання														20	20			20
Залік /Екзамен																	40	40
Всього за тиж-нь		5		5		5		5		5		5	10	20	20		40	100

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, комп'ютери
Література:	
Основна	
<p>1. Бондаренко В. В. Риторика : навч. посіб. / В. В. Бондаренко; Харків. нац. автомоб.-дорож. ун-т. - 2-ге вид., перероб. і допов. - Харків : ХНАДУ, 2013. - 111 с.</p> <p>2. Гамова Г. І. Публічний виступ як реалізація ораторської майстерності / Г. І. Гамова // Лінгвістичні дослідження. - 2019. - Вип. 50. - С. 156-165.</p> <p>3. Колотілова Н. А. Риторика: навч. посібн. /Н. А. Колотілова – К.: Центр учбової літератури, - 2007. – 232 с.</p> <p>4. Кукуруза Н. В, Майстерніст ь ведучого: навч. посібник. / Н. В. Кукуруза - Івано-Франківськ, 2010. - 176 с.</p> <p>5. Макович Х.Я., Вербицька Л.О., Капітан Н.О. Словник термінів і понять з риторики. – Львів, 2016. – 140 с.</p> <p>6. Ораторське мистецтво : навч.-метод. посіб. / авт.-уклад. : І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін. ; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. – 2-ге вид., стер. – К. : НАДУ, 2011. – 128 с.</p> <p>7. Плеханова Т.М. Риторичні основи журналістики: навчально-методичний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Журналістика» освітньо-професійної програми «Журналістика» / Т.М. Плеханова. – Запоріжжя: ЗНУ, 2018. – 110 с.</p> <p>8. Прокопчук Л. В. Риторика. Модульний курс : навч. посіб. / Л. В. Прокопчук. – Вінниця: Нілан-ЛТД, 2017. – 206 с.</p> <p>9. Риторика : навч.-метод. посіб. з курсів "Основи риторики" та "Професійна риторика" / уклад. Ірина Гузенко. - Л. : ЛДУФК, 2014. - 327 с.</p> <p>10. Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / [за ред. Ю. Бідзілі]. Ужгород : Закарпаття, 2007. 224 с.</p> <p>11. Типологічні аспекти системності сучасної української мас-медійної термінології. «Проблеми української термінології» : зб. наук. пр. 2010. С. 97-99.</p> <p>12. Колотілова Н.А Риторика. Навчальний посібник. К. 2011. http://libfree.com/109333221-ritorikaritorika_kolotilova_na.html.</p>	
Допоміжна	
<p>1. Абрамович С. Д. Мовленнєва комунікація : підручник. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 472 с.</p> <p>2. Абрамович С. Д., Чікарькова М. Ю. Риторика : навч. посіб. Львів : Світ, 2001. 240 с.</p> <p>3. Вандишев В. М. Риторика і софістика в історико-філософському дискурсі : монографія / В. М. Вандишев. – Суми: Вид-во СНАУ, 2015. – 152 с.</p> <p>4. Гоян В. В. Журналістська творчість на телебаченні : монографія / В. В. Гоян. — К., 2011. — 319 с.</p>	

5. Єлісовенко Ю. П. Культура і техніка мовлення в тележурналістиці / Ю. П. Єлісовенко // Стил ь і текст. — К., 2001. — Вип. 2. — С. 168—17.
6. Олійник О. Б. Риторика / О. Б. Олійник. — К. : Кондор, 2009. — 169 с.
7. Стасюк Т. Технології мовного впливу як компонент сучасної комунікації / Т. Стасюк // Українська мова. - 2010. - № 1. - С. 82-87.
8. Тріщук О. В., Фіголь Н. М. Словник помилкового слововживання в сучасних медіа. Київ : Політехніка, 2015. 300 с.

Інформаційні ресурси

1. <http://classics.mit.edu/Aristotle/rhetoric.html>.
2. <http://rhetoric.berkeley.edu/>.
3. <http://www.stanford.edu/dept/english/courses/sites/lunsford/pages/defs.htm>.
4. <http://rhetoric.eserver.org/>.
5. <http://www.communicationencyclopedia.com>
9. <https://cje.org.ua/> - Комісія з журналістської етики
10. <https://masterlev.com.ua/knygy-pro-oratorske-mystetstvo-ukrayinskoyu-movoyu/> - підбірка книг та мотивуючої літератури з ораторського мистецтва
11. <https://nsju.org/> - Спілка журналістів України
12. <https://www.facebook.com/uaspeakersclub/posts/2804601386492324> - підбірка фільмів на тему ораторського мистецтва

7. Контактна інформація

Кафедра	м. Івано-Франківськ, вул. Шевченка, 57 ауд. 414 навч.-лаб. корпус (4-й поверх) https://kjourn.pnu.edu.ua/ E-mail: kaf_journal@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Шотурма Наталія Володимирівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри журналістики
Контактна інформація викладача	natalia.shoturma@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Політика курсу базується на гуманістичній освітній парадигмі, суть якої полягає у повазі до особистості студента, у праві й можливості майбутнього фахівця самостійно обирати спосіб засвоєння навчального матеріалу, використовувати нові методи, прийоми і засоби педагогічної діяльності; на навчанні у співробітництві, тобто спільній із викладачем діяльності; на плюралізмі як важливій основі розвитку інтелектуальних здібностей студентів, розвитку їхнього критичного мислення. Будь-які форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та заліків заборонені (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв). Дотримання академічної доброчесності
--------------------------	--

	<p>регулюється Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/09/%D0%9D%D0%BE%D0%B2%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B4%D0%B0%D0%BA%D1%86%D1%96%D1%8F-%D0%9F%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B6%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F-%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D0%9A%D0%BE%D0%BC%D1%96%D1%81%D1%96%D1%8E-%D0%B7-%D0%BF%D0%B8%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%8C-%D0%B5%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8-%D1%82%D0%B0-%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%BE%D1%97-%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D0%BE%D1%81%D1%82%D1%96.pdf) та Кодексом честі університету (https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81-%D1%87%D0%B5%D1%81%D1%82%D1%96-%D0%9F%D0%9D%D0%A3-2021.pdf)</p> <p>Очікується, що роботи здобувачів вищої освіти будуть їх оригінальними міркуваннями.</p>
<p>Пропуски занять (відпрацювання)</p>	<p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентується «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти» ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 6.04.2021 р.). Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p> <p>Для отримання допуску до підсумкового контролю студентів необхідно отримати мінімум 25 балів за семінарські заняття чи завдання самостійної роботи.</p>
<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання - «незадовільно», відповідно до «Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів</p>

	<p>вищої освіти» ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника » (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
<p>Невідповідна поведінка під час заняття</p>	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти (студента) «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти»</p> <p>Покликання : https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2018/04/Polozhennia-pro-poriadok-perevedennia-vidrakhuvannia-ta-ponovlennia-studentiv-vyshchikh-zakladiv-osvity-1996.pdf</p>
<p>Додаткові бали</p>	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу. Також, за рішенням кафедри журналістики студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів ДВНЗ «Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)</p> <p>Покликання:https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
<p>Неформальна освіта</p>	<p>Під час навчання студентам пропонується проходження додаткових курсів на платформах Prometheus та Coursera за відповідних предметним спрямуванням. Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» Редакція</p>

	3) (введено в дію наказом ректора № 672 від 24.11.2022 р.) Покликання: https://nmv.pnu.edu.ua/wp- content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna- osvita.pdf
--	--

Викладач **Шотурма Наталія Володимирівна**